

Bogastvo in beda.

(Povest. — Spisal E. Lampe.)

I.

Bilo je v postu, ko je ravno pomlad raztopila zimski sneg in led. V mestu T. je solnce pregnalo zjutraj težke megle, da so se dvignile nad mesto in pustile, da je solnce pogledalo skozi okno v visoko hišo najlepše ulice. Videlo je lepo opravljeno, majhno sobico, na postelji pa je še ležal Staničev Milček, deček cvetočih lic. Solnce mu je posijalo ravno v obraz in ga vzdramilo. Nevoljno se je obrnil v stran, rad bi bil spal še naprej.

Res se navadno Milčku ni mudilo vstajati. Bil je sin bogatega tvorničarja, gospoda Staniča. Njegov oče je imel tvornico-predilnico, to je velikansko hišo, v kateri je delalo na tisoče delavcev pri železnih strojih ali mašinah. Gospod Stanič je bil redkokdaj doma, ker je veliko potoval po velikih trgovinskih mestih; zato ni mogel dobro nadzorovati, kaj počenja njegov Milček. Pa to je bilo slabo za dečka. Ko je bil še majhen, izgubil je mater, in sedaj ga je vzgojevala postarna teta, katera mu je dovolila vse, karkoli je hotel.

Ravnokar so se rahlo odprla vrata in teta Roza vstopi. Ko ga zagleda še na postelji, vsklikne: „Ali še nisi vstal? Kdaj sem te že klicala!“ Milček bi bil rad preslišal te besede, pa ni šlo. „Sedaj pa le hitro!“ prigovarjala je teta Roza.

„Samo še malo me pustite“, rekel je počasi Milček.

Pa danes ni pomagalo nič. „Ali si pozabil, kaj te čaka danes? Hitro se opravi, zajutrek je pripravljen, potem pa hitro pojdi k gospodu župniku! Pomisli, oče pridejo te dni domov, kaj bodo rekli, če boš tako len?“

Ko je Milček to slišal, zresnil se mu je obraz, skočil je s postelje in se opravi. Nič ni bil prav vesel. Na obrazu se mu je poznala skrb. Pa saj je vedel, zakaj!

Bil je na ta dan poklican k gospodu župniku, da ga izpraša krščanski nauk za prvo sv. obhajilo. Že davnaj bi bil moral prejeti Milček prvo sveto obhajilo, ko bi bil hodil z drugimi otroci v šolo. Pa imel je domačega učitelja, kateri ga je sicer naučil navadnih predmetov, kolikor se je dalo, pa v krščanskem nauku je bil Milček tako zaostal, de ga gospod župnik ni pustil k prvemu svetemu obhajilu.

Sedaj pa mora k izkušnji! Kaka skrb!

Ko je bil ves pripravljen, odprl je knjigo in pogledal še jedenkrat noter. Pa čim dalje je gledal, bolj ga je skrbelo. „O, zakaj se nisem bolj učil tega“, dejal si je na tihem, in notranji glas mu je rekel: „Milček, slabo bo šlo!“

S težkim srcem se je odpravil. Pa ko je stopil na cesto, povrnil se mu je ponos. Bil je prav prevzeten dečko, ravno zato, ker se mu je godilo predobro.

Mimo njega je hitelo več revno, pa snažno oblečenih dečkov. Še ognil se jim ni, ampak ošabno je korakal svojo pot, da so morali oni s pota

stopiti. Poznal jih je; bili so dečki, kateri so delali v tvornici njegovega očeta. Milček je mislil, da je Bog vé koliko več od siromakov. Oni so pa hiteli tiho dalje, ko so Milčka spodobno pozdravili; saj so vedeli, da so odvisni od njegovega očeta.

Ko je Milček tako prekorakal nekaj ulic, vstopil je v župnišče. Pred vratmi mu je postalo tesno. Kar stiskalo ga je nekaj v grlu in sapa mu je pošla. Pa vendar je potrkal in vstopil v sobo.

Kako se začudi, ko vidi takoj one dečke! Tudi oni so prišli k izpraševanju. Bili so sicer že pri sv. obhajilu, vendar jih je poklical gospod župuik, da se prepriča, če še poznajo svoje verske dolžnosti sedaj, ko so pri delu in prosti šole.

„Prav, da si prišel“, dé gospod župnik in migne Milčku, da naj stopi mej druge dečke. Milčku se je to sicer mučno zdelo, vendar sluša le. Začelo se je izpraševanje. Milček je kar strmel, kako vrlo so odgovarjali ti zaničevani dečki; spoznal je, da jim ne bo kos. Zlasti Murnikov Tonček, ki je stal poleg njega, odgovarjal je hitro in dobro.

„Sedaj pa povej ti, Milko Stanič, kaj si se naučil“, reče gospod, ko pride vrsta nanj.

Pa Milček ni mogel povedati kar ničesar. Vse se mu je vrtelo pred očmi, ko je iskal besed, pa ni šlo. Zazdelo se mu je, da je v njegovi glavi čudno pusto in prazno.

„No, Tonček, boš pa ti to povedal“, rekel je gospod, ko Milčku ni šlo. In Tončku je tekla beseda, da ga je bilo veselje poslušati.

Prišla je vrsta na Milčka drugič, tretjič, pa vedno je bilo tako. Gospod je malo pomagal; ko pa le ni šlo, rekel je: „No, Tonček, boš pa ti to povedal, saj znaš, kaj ne?“ „In Milčka je kar rdečica oblivala, ko jo videl, kako dobro zna ta. — Tu je stal ponosni Milček sredi sobe, gledal v tla in se kar tresel od sramú in jeze. Drugi dečki so se pa tiho smehljali, češ, ali ga vidite prevzetnega gospodiča? Nič ne zna, prav nič!

Konec tega je bil, da je gospod župnik pokaral Milčka, in ga ni pustil še k prvemu sv. obhajilu, dasi je bil že dvanajst let star.

To je prisopel Milček ta dan hud domov! Šele, ko je stopil v domačo vežo, ustavil se je. Hipoma ga je minula jeza. Kaj bodo rekli doma?

Počasi, počasi je stopal po stopnicah; vsak korak mu je bil težak in mučen. Tiho se je zmuznil v svojo sobico in si mislil: Skril se bom in ne bom rekel ničesar, morda pozabijo. Pa kmalu so izvedeli, da je Milček doma. Kmalu pride teta.

„No, kako je bilo?“ vpraša.

Milček molči. Teti se je takoj zdelo, kako da je, zato vpraša bolj tiho:

„Ali so bili hudi s teboj?“

„Oj, hudi, hudi!“ tožil je Milček in debele solze so se mu udrle. Kar odleglo mu je, ko je izgovoril prvo besedo, in jokaje je pravil, da so ga vedno tako vprašali, da ni mogel znati, pa bi bil znal, ko bi ga bili vprašali drugače, in da so se mu drugi smejali, in da on ni kriv in ni, če se je ponesrečilo.

O, ko bi bil doma gospod Stanič, ta bi bil Milčka kaznoval po pravici, pa teta ga je le milovala. Sčasoma so se mu solze posušile in smuknil je v kuhinjo, kjer je svojo žalost zadušil z debelim kosom pogače.

Mi pa, ki sodimo pravično in pošteno, rekli bi, da je Milček zaslužil ta dan brezovko ne le zaradi lenobe, ampak tudi zaradi prevzetnosti.

(Dalje prihodnjič.)

V z d i h.

Rasti mi, rasti, travica,
Trava zelena ti,
Bolna je moja glavica,
V srcu radosti ni.

Zemlja, oj zemlja rodna ti,
Kakor od jablane cvet
Jaz sem od tebe ločil se,
Moral sem v tuij svet.

Težko živeti je, težko brez
Vernih tovarišev,
Težko trpeti je daleč od
Bratov, od starišev.

Kadar utrujen po cesti greš,
Nihče ne vpraša te: „kam?“
Sredi vrveče množice
Čutiš najbolj, kak si sam.

Smiljan Smiljanič.

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

V. Cvet med cvetjem.

Prazne besede bi govoril, ako bi vam hotel opisavati lepoto in krasoto veselega majnika. Motna bi tudi bila moja slika, ker gledate dan za dnem resnično sliko lepe pomladi v naravi. Kako ste želeli, da bi izginil ta nadležni sneg, da bi se odela zemlja s pisanim odelom, da bi znova prileteli ptički iz južnih dalj in vas razveseljevali, da bi mogli zopet iz mračnih sob v prosti svet! Vsega tega ste si želeli in vse to ste v obilni meri dosegli. Zatorej le hitite v naravo, občudujte jo, hvalite Stvarnika, ki jo je zaradi vas ustvaril, in veselite se! Da, le veselite se; saj govori sveto pismo: „Veselo srce obraz vedri, dušna žalost srce podira.“ (Preg. 15, 13.)

Torej pojdemo v prosto naravo, da jo skupaj ogledamo, ker več oči več vidi! Pri tem pa bomo razmišljali o četvernem majniku: o majniku v prirodi, majniku našega življenja, majniku, ki je posvečen Mariji, in nebeškem majniku. Tako bomo dušno in čutno delo združili, kar je najbolje.

1. Majnik v prirodi! Svetlo solnce je razgnalo in razpršilo lahne meglice, ki so se vzdigale nad vasjo, in nebo je postalo jasno kot ribje oko. Prijetno nas greje, zato moji mali spremljevalci ne marajo več za suknjice, ki so jim po zimi tako dobro služile. Kar goloroki hočejo biti, ker se tako boljše počutijo.